

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 13 พ.ย. 2552	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6695	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

เรือนอนุสาร

บ้านล่านนา

รอยเรียงเมืองล่านนา ปีที่ ๑๑

ก

การสร้างบ้านเรือนของคนล่านนา นอกจากจะสัมพันธ์กับธรรมชาติ การเกษตรและวิถีชีวิตผู้คนแล้วยังเกี่ยวเนื่องกับคติความเชื่อในการสร้างบ้านซึ่งมีอยู่ทุกท้องถิ่น แต่ละแห่งมีพิธีการ ความคิด ความเชื่อถือมีทั้งเหมือนกันและแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อต่อพระเจ้า ผีसाง เทวดา แห้ง ทรัพย์การธรรมชาติ เช่น แผ่นดิน สายน้ำ ทางลม ฯลฯ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของชาวบ้านอย่างแนบแน่น เมื่อจะกระทำสิ่งใดที่เห็นว่าสำคัญกับความสุขความเจริญ ก็ต้องหาอายุมาปิดเป่าหรือป้องกัน เหล่านี้จึงเป็นเสน่ห์ของการสร้างเรือนล่านนาและยังเป็นความเชื่อที่ฝังรากมาจนถึงปัจจุบัน

เรือนไทยล่านนามีรูปแบบและ

เอกลักษณ์โดดเด่นไม่เหมือนใคร มีลักษณะแตกต่างไปจากเรือนในภาคอื่นๆ ปัจจุบันเรือนล่านนาโบราณมักมีให้เห็นไม่มากนัก ส่วนใหญ่ถูกรื้อแล้วสร้างเป็นอาคารสมัยขึ้นมาแทน แต่มีเรือนล่านนาหลังหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า รูปแบบทางสถาปัตยกรรมล่านนา เรือนหลังนี้ตั้งอยู่ในสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ชื่อ "เรือนอนุสารสุนทร" สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ในวาระครบรอบ 125 ปี หลวงอนุสารสุนทร คหบดีผู้บุกเบิกการค้าในเมืองเชียงใหม่ นอกจากนั้นยังสร้างขึ้นเพื่อเป็นเรือนคู่แฝดกับ "เรือนคำเที่ยง" ซึ่งอยู่ ณ สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ อันเป็นเรือนอนุสรณ์แด่นางคำเที่ยง ผู้เป็นภริยา

ของหลวงอนุสารสุนทรและเป็นต้นตระกูล "ชุดิมา และ นิมมานเหมินทร์" เรือนอนุสารสุนทร เป็นเรือนไทยที่ก่อสร้างขึ้นตามลักษณะของเรือนล่านนาภาคเหนือ แสดงให้เห็นลักษณะทางสถาปัตยกรรม วิถีชีวิต และความเชื่อของคนล่านนา อาทิ กาแล ซึ่งเป็นตัวไขว้กันติดไว้อยู่ปลายจั่ว โดยมากนิยมทำลวดลายแกะสลักอย่างสวยงาม นอกจากนั้นในเรือนล่านนายังมีการแบ่งส่วนต่างๆ ของบ้านออก เช่น เรือนไฟ มักจะแยกออกจากตัวเรือนภายในประกอบด้วยบริเวณที่ตั้งเตาไฟ ซึ่งมีลักษณะเป็นก้อนเสา 3 ก้อนสำหรับตั้งหม้อข้าว มีการต่อไม้ขึ้นไปด้านบนสำหรับแขวนพริก หอม กระเทียมและอุปกรณ์เครื่องครัวต่างๆ เรียกว่า "ซา"

ส่วนบริเวณมี เเดิน เป็นพื้นที่ที่กึ่งเปิดโล่งใช้ผืนผ้าด้านหลังร่วมกับห้องนอนด้านหน้าเปิดโล่งออกสู่ชาน คนล่านนาใช้เดินเป็นพื้นที่เอนกประสงค์สำหรับพักผ่อนนั่งเล่น ทำงาน หรืออาจใช้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น สืบชะตาบ้าน รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ ด้านบนผนังของเดินมีหิ้งบูชาบรรพบุรุษหรือหิ้งผีปู่ย่า ประกอบด้วยดอกไม้ ธูปเทียน นอกจากนั้นคนล่านนายังนิยมทำหิ้งสำหรับวางของเซลส์ ของศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ

อีกด้วย

ด้านบนประตูเข้าห้องนอนนิยมประดับห้ายน เชื่อกันว่าเป็นสิ่งที่บ่งบอกอาณาเขตเพื่อป้องกันสิ่งชั่วร้ายมิให้เข้าไปภายในบ้านเรือน นอกจากนั้นห้ายนยังเป็นเครื่องประดับเรือนที่ให้ความสวยงามอีกด้วย

บริเวณนอกเรือนอนุสารสุนทรมีร้านน้ำคนล่านนาเรียกว่า "ฮ้านน้ำหม้อ" เป็นเรือนเล็กที่สร้างขึ้นเพื่อวางหม้อน้ำสำหรับดื่มกิน สำหรับเรือนอนุสารมีฮ้านน้ำหม้ออยู่ 3 แห่งด้วยกันคือ บนเรือนด้านหน้าและด้านหลังสำหรับเจ้าของบ้านใช้ดื่มกิน ส่วนด้านล่างหน้าเรือนให้สำหรับผู้คนสัญจรไปมาแวะดื่มกิน ซึ่งตามธรรมเนียม

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2553/

00079

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	13 พ.ย. 2552	19	6695	5

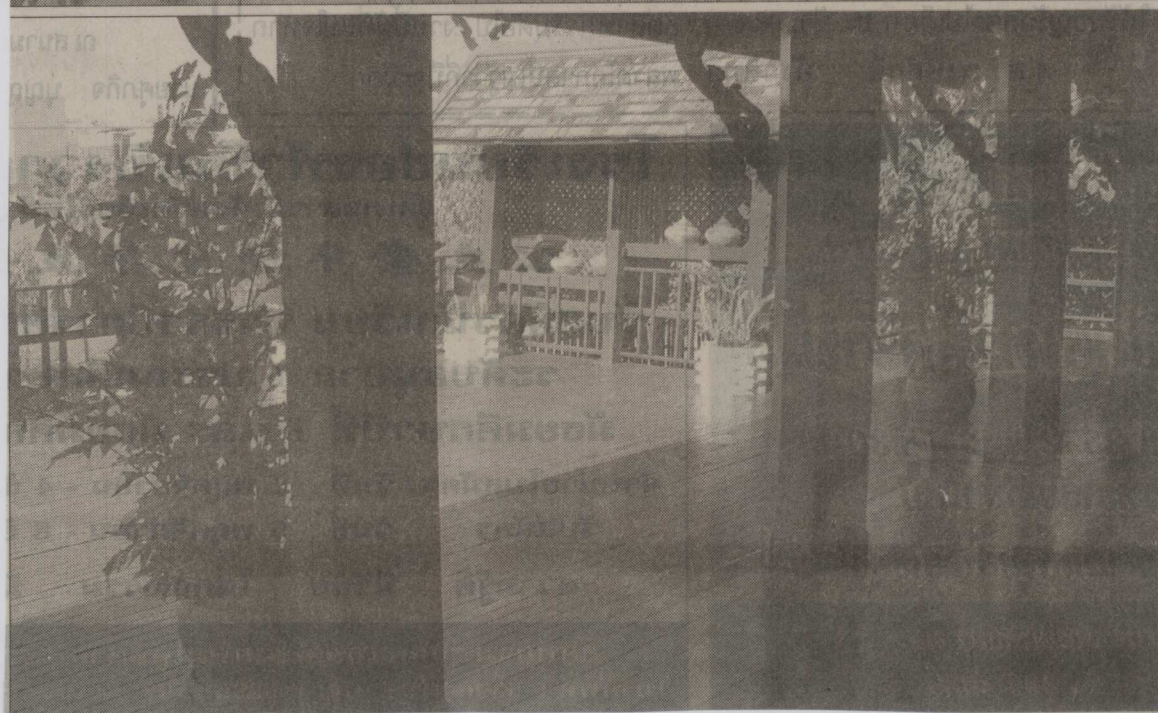

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2553/ 00079

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 13 พ.ย. 2552	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6695	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 13 พ.ย. 2552	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6695	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

มีเรือนล้านนาหลังหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้ารูปแบบทางสถาปัตยกรรมล้านนา เรือนหลังนี้ตั้งอยู่ในสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ชื่อ "เรือนอนุสารสุนทร" สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ในวาระครบรอบ 125 ปี หลวงอนุสารสุนทร คหบดีผู้บุกเบิกการค้าในเมืองเชียงใหม่ นอกจากนั้นยังสร้างขึ้นเพื่อเป็นเรือนคู่แฝดกับ "เรือนคำเที่ยง" ซึ่งอยู่ ณ สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

ของคนล้านนามักจะแสดงความเอื้ออารีต่อคนทั่วไป ลักษณะอีกประการหนึ่งที่ขาดไม่ได้ของเรือนล้านนาทั่วไปก็คือ บ่อน้ำ ส่วนใหญ่จะนิยมขุดบ่อไว้ในบริเวณบ้านสำหรับใช้ล้าง อาบ ซักผ้าและอื่นๆ เรือนอนุสารสุนทร มีบ่อน้ำขุดไว้ 1 บ่อตั้งอยู่ข้างหอกลองถือได้ว่าเป็นเรือนล้านนาที่มีลักษณะสมบูรณ์ทางสถาปัตยกรรมล้านนามากที่สุดหลังหนึ่งในเชียงใหม่

เรือนอนุสารสุนทรสร้างขึ้นเมื่อวันที่ 12

ธันวาคม 2534 ใช้เงินในการก่อสร้างประมาณสามล้านห้าแสนบาท ปัจจุบันเป็นเรือนที่จัดแสดงเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนา รวมทั้งใช้ในกิจกรรมทางวัฒนธรรมของศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สำหรับผู้สนใจสามารถเข้าชมเรือนอนุสารสุนทรและเรื่องราวของดนตรีล้านนาได้ที่เรือนอนุสารสุนทร ในสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th